

## Maa- ja metsätalousvaliokunta

### Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2016

Suurelle valiokunnalle

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2016 (E 18/2016 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

#### VALTIONEUVOSTON SELVITYS

##### *Valtioneuvoston kanta*

Suomen EU-politiikan strategista suunnittelua kehitetään korvaamalla kerran vaalikaudessa laadittu EU-selonteko vuosittaisella EU-vaikuttamisstrategialla, joka perustuu hallitusohjelmaan. Koska hallitusohjelma tarjoaa usean vuoden kattavan strategisen peruslinjan, on luontevaa, että sitä täydennetään lyhyemmän tähtäimen konkreettisemmilla vaikuttamisstrategioilla. Näin vahvistetaan valtioneuvostotason poliittista ohjausta ja säännöllisemmin varmistetaan eduskunnan vaikutusmahdollisuudet sekä tarjotaan eväitä EU-politiikasta käytävään julkiseen keskusteluun.

Strategiatyön osana ministeriöt ovat laatineet oman hallinnonalan kattavan yksityiskohtaisemman EU-vaikuttamissuunnitelman vuodelle 2016. Nyt käsillä oleva valtioneuvoston EU-strategia muodostaa ministeriöiden vaikuttamissuunnitelmien kanssa perustan vuoden 2016 vaikuttamistyölle. Jatkossa strategian käsittelyä on tarkoitus aikaistaa siten, että kutakin vuotta koskeva strategia laaditaan jo edeltävän vuoden lopulla.

#### VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kirjelmän päälinjoihin Suomen EU-politiikan strategisen suunnittelun lähtökohdista pitäen välttämättömänä kirjelmän mukaista tavoitetta aikaistaa strategian käsittelyä jatkossa siten, että kutakin vuotta koskeva strategia voidaan käsitellä jo edellisen vuoden puolella. Nyt käsittelyssä oleva kirjelmä on suurelta osin jo tapahtuneiden asioiden toteamista ja raportointia valmistelun vaiheista kuluvan vuoden aikana. Jotta EU-strategia voi tulevaisuudessa toimia sille asetetun tavoitteen mukaisesti, on välttämätöntä laatia ja käsitellä se vuosittain suunnitelmallisemmin ja oikea-aikaisemmin.

## Valiokunnan lausunto MmVL 3/2016 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan toimialaan liittyviä valtioneuvoston EU-vaihtamisstrategiasa keskeisiä asiakokonaisuuksia ovat mm. maataloutta, rahoituskehysten väliarviointia, sääntelyn toimivuutta ja vaikutusarviointeja, biomassaa ja biopolttoaineita koskevat kysymykset. Valtioneuvoston tavoitteena on maatalouspolitiikan yksinkertaistaminen kuluvalle ja tulevalle EU:n rahoituskehyskaudella. Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä, että Suomi vaikuttaa EU:n maatalouspolitiikkaan pitkäjänteisesti siten, että suomalaisen tuotannon vahvuudet (esim. vähäinen antibioottien käyttö, eläinsuojelun korkea taso ja ympäristökysymysten huomioiminen) otetaan paremmin huomioon EU:n maatalouspolitiikassa.

Valiokunta on lukuisissa lausunnoissaan ja viimeksi kannanotossaan (MmVL 1/2016 vp — E 52/2016 vp) vaatinut, että EU:n maataloutta koskevaa sääntelyä on muutettava tarkoituksenmukaisempaan ja toimivampaan suuntaan. Maatalous- ja elintarvikektorin sääntelyä on ehdottomasti yksinkertaistettava, jotta elintarvikeketjuun kohdistuvat kustannukset ja hallinnollinen taakka vähenevät ja kilpailukyky siten parane. Erityisesti maataloustuissa ja valvonnassa on paljon monimutkaista ja tarpeetonta hallinnollista sääntelyä, joka on erittäin ongelmallista erityisesti toiminnanharjoittajan oikeusturvan kannalta.

Komissiossa käytiin vuonna 2015 läpi maatalouspolitiikan sääntelyä tavoitteena tunnistaa yhteisen maatalouspolitiikan osa-alueita, joita olisi mahdollista yksinkertaistaa tai jotka voitaisiin jättää läheisyysperiaatteen mukaisesti jäsenmaiden päätettäväksi. Valiokunta painottaa sitä, että lukuaisat aiemmin toteutetut yksinkertaistamishankkeet eivät ole tuoneet lainkaan helpotusta viljelijöiden hallinnolliseen taakkaan, vaan se on päinvastoin jatkuvasti kasvanut. Valiokunta pitää täysin välttämättömänä tukiin liittyvien valvontojen muuttamista riskiperusteisiksi ja sanktioiden kohtuullistamista sekä viljelijän hallinnollisen taakan välitöntä vähentämistä.

Ongelmallisten EU-säädösehdoitusten ja nykyisten säädösten kartoittamiseksi tulee valtioneuvoston kanslian johtamassa työssä käsitellä perusteellisesti myös EU:n maatalouspolitiikan yksinkertaistamista ja valmistautua ehdottamaan huolellisesti harkittuja ja perusteltuja muutoksia seuraavaa maataloustukikautta varten. Valiokunta pitää esimerkkinä huonosti toimivasta sääntelystä EU:n ns. täydentäviä ehtoja, joiden tarpeellisuutta tulee tarkastella. Jatkossa on välttämätöntä saada aikaan systeemitason muutoksia maataloustukijärjestelmiin, ja näiden muutosten valmistelu tulee aloittaa välittömästi. Suomen tulee aktiivisesti edistää EU-tason sääntelyn keventämisen lisäksi myös säännösten yksinkertaistamista kansallisella tasolla ja kansallisilla toimilla.

Valiokunta pitää hälyttävänä Suomen maataloustuotteiden heikkoa markkinatilannetta ja maatalouden kannattavuus- ja maksuvalmiuskriisiä sekä siitä seuraavaa maataloustuottajien syvää ahdinkoa ja edellyttää nopeita toimenpiteitä tilanteen helpottamiseksi. Valiokunta korostaa myös sitä, että EU:ssa tulee ottaa riittävästi huomioon ja kompensoida Venäjän pakotteista erityisesti Suomelle aiheutuvat merkittävät taloudelliset menetykset. Erittäin tärkeää on huomioida strategisessakin mielessä koko EU:n elintarviketaloutta kohdannut kannattavuuskriisi, joka voi pitkittyessään alentaa eurooppalaista maataloustuotantoa ja investointeja sekä siirtää tuotantoa muille alueille. Suomen kannalta on erityisen välttämätöntä tukea EU:n epäsuotuisilla alueilla olevia tuottajia. Samoin tuotantoon sidottu CAP-tuki tulee säilyttää pitkällä tähtäimellä korkeiden tuotantokustannusten alueilla. Myös korkeammat ja aikaistetut tukien ennakkomaksut voivat auttaa tuottajia maksuvalmiustilanteen parantamisessa. Samalla tulee ehdottomasti lieventää ennakkomaksujen valvontavaatimuksia. Valtiontuen sääntöjen tilapäinen lieventäminen, erityisesti de mi-

## Valiokunnan lausunto MmVL 3/2016 vp

nimis -tuen enimmäismäärän osalta, antaisi jäsenvaltioille joustavuutta maataloussektorin erittäin vaikean tilanteen parantamisessa.

Valiokunta korostaa, että EU:n monivuotiset rahoituskehykset ovat elintärkeä tekijä suomalaisen maatalouden ja maaseudun tulevaisuuden kannalta. Tänä vuonna tehtävä vuosia 2012 — 2020 koskeva rahoituskehysten väliarviointi keskittyy niiden toimivuuden ja tehokkuuden tarkasteluun. Rahoituskehykset linjaavat politiikkaa pitkällä aikavälillä, ja siksi tulee säilyttää niiden alla sovittujen toimenpiteiden johdonmukaisuus ja jatkuvuus. Suomen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää tehokasta vaikuttamista jo monivuotisten rahoituskehysten väliarvioinnissa. Valiokunta pitää täysin välttämättömänä turvata Suomen maataloudelle ja maaseudulle osoitettava riittävä rahoitusosuus ja varmistaa tulevaa rahoituskehystä koskevien linjausten tekeminen niin, että ne varmistavat tuotannon jatkumisen myös Suomen kaltaisilla EU:n epäsuotuisilla alueilla.

Valiokunta pitää kiertotaloutta koskevaa EU:n toimintasuunnitelmaa yleisesti ottaen hyvänä ja tarpeellisenä aloitteena. Toimintasuunnitelmassa on useita valiokunnan toimialaan ja uusiutuviin luonnonvaroihin liittyviä asioita, jotka edellyttävät aktiivista vaikuttamista EU:ssa, kuten esimerkiksi biotalousstrategian arviointi kiertotalouden näkökulmasta ja strategian mahdollinen uusiminen sekä komission suunnittelema ohjeistus biomassan kaskadikäytöstä. Muoveja koskevan strategian valmistelun yhteydessä on myös ehdottomasti selvitettävä mahdollisuudet valmistaa laajemmin muoveja biopohjaisista materiaaleista. Myös ruokahävikin vähentämiseen tähtäävät tavoitteet ovat keskeisiä.

Suomen yhdeksi tärkeimmistä vaikuttamisen kohteista energia- ja ilmastosektorilla on nostettu biomassan kestävyyskriteereitä koskeva sääntely. Metsäpolitiikasta tulee jatkossakin päättää EU:ssa kansallisesti. Suomen kannalta on elintärkeää turvata kestävästi tuotetun biomassan, kuten talousmetsistä korjattavan energiabiomassan ja teollisuuden sivutuotteiden, käyttö uusiutuva-  
na energianlähteenä. Energianlähteenä käytetyn biomassan nollapäästöstatus on ehdottomasti säilytettävä ja varmistettava, ettei puun eri käyttötarkoitusten mukaan määritellä erilaisia kestävyyskriteerejä. Kehittyneiden biopolttoaineiden tuotannolle ja markkinoiden kehittymiselle tulee myös luoda riittävät kannustimet.

## VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.*

Helsingissä 3.5.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jari Leppä kesk  
varapuheenjohtaja Reijo Hongisto ps  
jäsen Markku Eestilä kok

## **Valiokunnan lausunto MmVL 3/2016 vp**

jäsen Pertti Hakanen kesk  
jäsen Teuvo Hakkarainen ps  
jäsen Hanna Halmeenpää vihr  
jäsen Lasse Hautala kesk  
jäsen Anne Kalmari kesk  
jäsen Susanna Koski kok  
jäsen Kari Kulmala ps  
jäsen Jari Myllykoski vas  
jäsen Tytti Tuppurainen sd  
jäsen Harry Wallin sd  
jäsen Eerikki Viljanen kesk  
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio.